СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 189. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 28-го вересня 1944. No. 189. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, September 28, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ЗАБОРОНИВ ТОРГОВЕЛЬНИМ КОРАБЛЯМ БРАТИ НАБІР В АРГЕНТИНІ

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту проголошує, що американські кораблі не сміють вступати до аргентинських пристаней за набором вже з днем 1. жовтня. Це сталося тому, що Аргентина не хоче співділати з Обєднаними Державами у воєнних змаганнях. Стейтовий департамент твердить, що ці кораблі потрібні деінакше для потреб війни і тому не треба цього кроку пояснювати, як кару для Аргентини. Кораблі до Аргентини спинені вже від двох років; отже від 1. жовтня устане цілковито корабельний рух між Злученими Державами й Аргентиною.

З Буенос Айрес наспіли звідомлення, що аргентинські купці не дуже зажурені цею забороною, бо Аргентина має свої кораблі для вивозу краму в інші краї, включаючи й Злучені Держави.

ВЕТЕРАНИ МОЖУТЬ ДІСТАТИ ПРАЦЮ БЕЗ НІЯКИХ ОБМЕЖЕНЬ.

ВАШИНГТОН.—Всяка воєнна контроля над розділюванням праці для вояків, що вертаються з війни, буде знесена, як це оприлюднює предсідник Комісії Воєнної Робучої Сили Пол В. МекНат. Просто кажучи це значить таке: Ветеран не мусить предкладати свідоцтва від попереднього роботодавця, що він непотрібний в його підприємстві; ветерана може наймити свобідно всяке підприємство без запиту про нього в Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервис; ветеран дістане від федеральних бюр поручення до всякої праці, до якої він хоче взятися; підприємці можуть набирати до праці ветеранів безогляду на урядове обмеження числа робітників („стелю") федеральним урядом. — Ветеранами теперішньої війни вважаються всі, хто служив при збройних силах Злучених Держав від 7. грудня 1941. р. і кого не відправлено без почестей.

ЗАТРИМАЮТЬ 8 ФАБРИК ЛІТАКІВ ПО ВІЙНІ.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Повітряних Сил вибрала 8 фабрик продукції літаків, які останууть чинними і після війни, щоб забезпечити краєви виріб наймодерніших літаків на будучі потреби. Можливо, що до них додадуть ще 2 фабрики пізніше і в той спосіб Америка буде могла продукувати воєнні літаки вартости цілого біліона долярів. Літаки будуть потрібні для забезпеки миру в майбутности.

„ЗАМОРОЗЯТЬ" МОРСЬКІ ДОРОГИ ДЛЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Воєнного Перевозу розпочала приготування для „замороження" водних доріг для торговельних кораблів ще вчасі тривання війни. Досі торговельні кораблі, повернувшися з морської подорожи, могли зміняти своє місце призначення і їхати в інші краї, ніж перед тим. Адміністрація Воєнного Перевозу поробила пляни, щоб кораблі плили все до тих самих країв і щоб у такий спосіб підприємства могли наперед укладати пляни перевозу набору. З хвилею покінчення війни з Німеччиною ці пляни будуть ще дальше поширені.

СТЕЙТ ВІДКИДАЄ ЗАКУПНО ЯБЛОК ЗЧАСУ БУРЕВІЮ.

НЮ СИТІ (Ню Йорк). — Цікава пригода, получена з матеріяльною втратою трапилася годівцям яблок у повіті Ракленд. Стейтові інспектори одобрили плян садівників, щоб позбирати яблока, стрясені недавним буревієм і продати їх Адміністрації Воєнних Харчів. Садівники видали $6,000 на їх збирання, школи дали дозвіл студентам піти до праці, щоб допомогти в цій справі на протяг 10 днів, яблока були вже заладовані на залізничі вагони, аж нагло стейтові рільничі інспектори відкинули цілий набір яблок, кажучи, що яблока не відповідають вимогам уряду. Цього року збір яблок був дуже обильний, але внаслідок буревію фармері потерпіли велитенські втрати.

ПРЕЗИДЕНТ ЗМІНЯЄ ПЛЯН ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок проголошення, що президент Рузвелт ставиться прихильно до плянів секретаря скарбу Морґентава, щоб Німеччину поділити на малі округи і перемінити на рільничий край, повстало в Німеччині велике обурення і націстівська влада візвала німців до завзятої оборони, як про це сповістило Бюро Воєнних Інформацій. Президент Рузвелт не бачить з цього іншого виходу, як відкинути плян Морґентава, щоб приспішити кінець війни в Европі. Він радше погоджується тепер на плян секретаря стейту Кордела Гола, щоб обмежити розміри німецької промисловости після війни.

Італія пришле свого амбасадора до Вашингтону

ВАШИНГТОН. — Тут, а таксамо і в Лондоні, оприлюднено угоду між президентом Рузвелтом і премієром Чорчилем про трактування Італії. Оба державні мужі відбули в цій справі наради в президентовій резиденції в Гайд Парку негайно після конференції в Квебеку й погодилися, щоб Італія дістала від Обєднаних Держав охорону й допомогу через ЮНРРА. Допомога має прийти, щоб забезпечити Італію від недуги, голоду і від страху. Контрольна Комісія Аліянтів в Італії дістане назву Комісія Аліянтів і її діяльність буде злагоджена, наскільки італійський уряд викажеться силою, що може втримати лад в Італії. Британський високий комісар для Італії дістане рангу амбасадора, а італійський уряд вишле своїх амбасадорів до Лондону і до Вашингтону. Америка вже тепер має свого амбасадора в Римі в особі Александра С. Кирка.

ОРҐАНІЗУЮТЬ ДОПОМОГУ ДЛЯ ЛИТВИ

НЮ ЙОРК. — При відкриттю бюра для Литовського Допомогового Фонду в Америці, приміщеного під ч. 19 Вест 44. вулиця, промовляв литовський посол Повіляс Задейкіс і президент міської ради Нюболд Морис. Задейкіс звернув увагу, що хоч Литва не бере участи у війні, то її землі потерпіли від війни настільки, щоб Литва могла дістати допомогу як і інші члени Краєвого Воєнного Фонду. Литовці надіються, казав посол, що Атлянтійський Чартер буде вкінци пристосований теж і до Литви і принесе правдиве визволення цьому краєви.

ЮНРРА ПРИ ПРАКТИЧНІЙ РОБОТІ

МОНТРЕАЛ. — На конференції Адміністрації Ріліфу й Регабілітації Обєднаних Держав (ЮНРРА) сказав британський міністер стейту Ричард К. Ло, що від часу перших нарад Юнри в Атлантик Сиτі перед 10 місяцями ця організація вже справді „зійшла на землю" і веде тепер практичну працю. У резолюціях, принятих на конференції, є між ін. постанова, що Юнра має вести працю в ворожих краях між поворотцями, щоб недопустити до вибуху епідемій вчасі їх повороту домів. З інших резолюцій замітні ці, якими передано владу ґенеральному директорови, котрим краям треба дати першенство унесенню допомоги, щоб відповідно трактувати багаті й бідні краї, великі й малі. Уложено теж правила для однакового розділювання харчів, убрань і мешкань. Призначено по 2,650 кальорій харчів для особи на день.

Чорчил запевняє, що націсти будуть покарані

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил вернувся вже до Лондону зо своїх відвідин у Канаді й Злучених Державах та був оваційно витаний на вулицях столиці й в парляменті.

В парляменті посли стали його негайно допитувати за те, які пляни зроблено було на британсько-американській конференції в справі покарання воєнних злочинців, в справі трактування переможеної Німеччини й в справі інтернаціональної організації для вдержання мира. Відповідаючи на ці запити, премієр Чорчил заявив між іншим, що британський уряд рішився зробити все в людських силах можливе, аби не дати націстичним злочинцям утекти перед карою до якогось невтрального краю й виминути кари. Невтральні краї вже запевнили Аліянтів, що вони не будуть давати права схоронення націстичним злочинцям. Одна Еспанія цього не зробила.

ЧІЯНО БУВ СКАРБНИКОМ УБИВСТВА БРАТІВ РОСЕЛІВ

РИМ. — Дальші розсліди над убивством проти-фашистівських братів Роселів, що їх переводить комісія для покарання фашистівських злочинців під проводом ґрафа Сфорци, виказала, що ґраф Чіяно фінансував в імені італійського уряду й це вбивство й цілий еспанський рух фалянхістів.

Виявляється, що один з французьких „каґулярів", що на приказ Чіяна довершив убивства братів Роселів, утік з Франції до Алжіру, але там його арештовано й він дожидає видачі до Франції.

ЩЕ Й ТЕПЕР УДАЮТЬ ВСЕЗНАЙКІВ

РИМ. В руки вояків Осьмої Армії попали інструкції, видані офіцирам Першої Німецької Парашутової Дивізії, в котрих приказується виступати проти фрази: „Якби тільки фірер про це знав". Каже приказ: „Говорити таке це глупота. Ми повинні говорити: На нещастя, фірер не знає; інакше він би це справив. Одначе, офіцири повинні бути спокійні за те, що фірер знає більше, ніж вони підозрівають".

ЛОНДОН. — Ґенерал Курт Дітмар, радіовий речник головної німецької команди, заявив на радіо, що в німецькій армії всеще є „безнадійно скорумповані особистости" головно в силах на тилах і в адміністраційних вітках армії; він говорив, що їх треба винищити, як вони тільки проявляються.

НІМЕЦЬКИЙ КОМЕНТАТОР ПРИЗНАЄ ПОЛЯКУ В ЗАПІЛЛЮ

Ґенерал назвав прорив німецьких ліній під Авраншом, довершений американцями під ґенералом Патом, найсумнійшою подією цього літа. Американці, мовляв, розвіяли німецькі сили, як вітер полову. Одначе ґенерал Дітмар радить не робити з того висновку, що вояки, які попали в поляку тоді, не будуть воювати добре, як їх втягнути в правильні військові відділи.

ПЕРЕД УПАДКОМ ТВЕРДИНІ БРЕСТ. — Здобуття французької пристані Брест американськими вояками ставить окрему картину геройства і посвяти. Як відомо, націсти, що залишились в твердині, не піддавались дуже довго й боронили твердині з найбільшою завзятістю, щоб її вратувати, бо вона становила важну субмаринову базу. Та це їм таки не вдалось. На образку бачимо американських піхотинців, як підходять до ворожої позиції.

ЗАВЗЯТІ АЛІЯНТСЬКІ ЗУСИЛЛЯ ЗРОБИТИ ВЕЛИКИЙ ПРОЛОМ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Аліянтські війська в західній Европі завдають німцям сильні удари, але всеще не вспіли зробити в німецьких лініях поважнішого пролому. За останніх пару днів вони зробили на цілій лінії від міста Клеве на півночі до міста Белфорту на полудні малі поступи.

Британська Друга Армія поширила щоправда свій коритар крізь Голяндію, але не вспіла ще переправитися поважнішим числом через ріку Лек.

Положення аліянтських парашутових військ коло Арнгему що далі важче. Друга Армія ще не вспіла навязати контакт з „загубленою" парашутовою дивізією, про котру Берлін каже, що вона окружена з усіх сторін.

Скріплення ворожого спротиву дає основи до припущень, що кампанія над Реном може забрати Аліянтам цілу зиму. Погода сприяє обороні, а Перша Американська Армія має в своїм наступі такі трудноші, що вона може не дійти до ріки Рену перед першим снігом.

Яснішою точкою в цілім образі є осадження перших американських літаків на летниця в Голяндії. Вони привезли зо собою посилення, „джіпи" й інші воєнні матеріяли. Аліянтські бомбовики били по містах Оснабріку, Гамі й Бремені, як також по ворожій позиції коло Кале.

ВОРОГ ДАЛІ СТАВИТЬ СИЛЬНИЙ ОПІР В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Восьма Армія в Італії перейшла ріку Рубікон і заняла на приадрійськім секторі місто Бордонкіо, що лежить 8 миль на північ від Ріміні.

Пята Армія стрічається зо завзятим опором ворога.

ЧОТИРИ РОСІЙСЬКІ АРМІЇ ОПЕРУЮТЬ НАД БАЛТИКОМ.

ЛОНДОН. — Три советські армії наступають поспішно на важний балтійський порт і лотиську столицю, Риґу. Німці стараються звідти відтягнути свої війська, а червона армія старається їх до цього не допустити. Червона армія заняла за добу 500 місцевостей у Лотвії й Естонії.

На північ від трьох армій, що наступають на Риґу, оперує ще четверта армія, котра заняла порт Айназі й місто Цесіс, відтинаючи цим всяку можливість для німецьких військ вирватися звідти морем.

Вміру успішного закінчення балтійської кампанії російські війська розтягають свій фронт здовж ческословацької границі. Він тепер має вже 77 миль ширини. Червона армія збирається вдарити з того боку на Мадярщину з наміром вибити її з війни.

Мадярські війська відступають на 88 миль широкому фронті в південно-східній Мадярщині. Відступ признає мадярська начальна команда. Головні бої між російськими та румунськими військами з одного, та мадярськими з другого ведуться коло міста Сеґеда. Мадярщина побоюється, що зо закінченням балтійської кампанії Росія буде могти кинути додатковий міліон вояків проти Мадярщини.

У Галичині червона армія воює коло провалів Дуклянського, Лупківського й Ростоцького. Вона повела тепер офензиву в полудньово-західнім напрямі від дрогобицьких нафтових теренів. Проломавши сильний спротив німецьких військ, червона армія заняла місто Турку, що лежить на залізниці Львів-Ужгород, що переходить через Ужоцький провал. На північний захід від Лупківського провалу червона армія заняла Радощиці, одну милю від границі, та посунулася здовж залізниці Перемишль-Гуменне до до границі коло Лупкова.

СОВЕТСЬКІ ГАЗЕТИ ОСТЕРІГАЮТЬ СВОЇХ ВОЯКІВ ПЕРЕД „БЛЕСКОМ" ЗАХОДУ.

МОСКВА. — Часописи „Правда", орган комуністичної партії, та „Червона Флъота" орган фльоти, присвячують багато уваги остогорам вояків червоної армії перед впливом чужих країв. Радять їм не датися заманювати „тандитним блеском". „Не вірте тим обманливим примарам псевдоцивілізації"; пише один письменник; „дивіться в серце краю, дивіться в душу людей". Часописи звертаються спеціяльно гостро проти румунської буржуазії, що мовляв, „живе серед спекуляції й . . . дивіться тільки за те, якби то найкорисніше продати свій товар, свою жінку й свою честь".

ПОЛЬСЬКІ ГРУПИ ОБЄДНУЮТЬСЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ НІМЦІВ.

МОСКВА. — Дві польські ривалізуючі зо собою армії, одна з них льояльна лондонському урядови, друга Польському Комітетови Національного Визволення, обєдналися в операційну цілість й встановили в Варшаві спільну команду для спільних атаків на німців. Вістку про це подала польська новинкарська агенція „Польпрес". Советські газети ще її не мали,

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

МІЖ „ТВЕРДОЮ" Й „МЯГКОЮ" ПОЛІТИКОЮ

З головної кватири аліянтських експедиційних сил в Европі видано при кінці минулого тижня заяву, звану офіціяльно „реліз 113", котрий розкриває в значній мірі занавісу, за якою криється політика аліянтських держав супроти Німеччини.

В цім офіціяльнім документі начальний командант аліянтських військ на европейському воєнному театрі вперше виразно признає, що аліянтські військові уряди взяли собі за ціль знищити націзм, себто ту форму політичної й державної організації, якої Німеччина держиться від 1933. року. З тою ціллю на оці військовий аліянтський уряд приказує: розвязати негайно (очевидно на окупованій ним території) всі націстичні організації, політичні й військові; далі передати військовому аліянтському урядови всі партійні фонди, маєтки, документи, канцелярійні прибори; урядовцям таких партійних бюр приказується під загрозою кари смерти оставати на своїх постах, поки їх не усуне аліянтський уряд. Військовий аліянтський уряд касує всі закони, на основі котрих членам націстичної партії прислугували спеціяльні права. Касується закони, на основі котрих націстична партія стояла понад законом. Касується далі закони, що „для охорони німецької крови й закону" заводили упослідження людей не-німецького роду. Розвязується організацію „Гітлерівської Молоді", в котрій, як звісно підготовлювано молодь на націстів. Далі всі закони про охорону націстичних символів, одностроїв і прапорів.

Одночасно з цею заявою з головної кватири ґенерала Айзенговера вийшла замітна заява президента Рузвелта власне про політику Аліянтів супроти Німеччини. На правильній тижневій пресовій конференції заявив президент, що це є помилка сподіватися, що Аліянти будуть реставрувати Німеччину, як мають реставрувати Бельґію або Голяндію. Президент каже, що Аліянти не думають тільки карати самих націстів. На його думку, цілому німецькому народови треба дати до зрозуміння, що вони програли війну, що їх переможено. Президент дав до зрозуміння, що Аліянтам уже урвався терпець та що вони зовсім не думають ще далі держатися супроти Німеччини „мягкої" політики.

За цею „мягкою" політикою заявлялося, як звісно, багато політиків і публіцистів в Америці й Британії, хоча й тут було немало прихильників „твердої" політики. Багато заяв за „тверду" політику походило досі з Совєтського Союзу, де такі заяви для вияву мусять мати одобрення уряду. Заява начального команданта аліянських інвазійних військ в Европі та згідна в ним заява президента Рузвелта не лишають найменшого сумніву, що серед керівних кругів аліянтських великих держав остаточно переважила думка в користь „твердої" політики супроти Німеччини, а першим її проявом є цей „реліз 113".

Чи буде бунт в Німеччині?

Аліянтські війська ввійшли на німецьку територію. Як довго забере, заки вдасться пробити Лінію Зіґфріда в такий спосіб, щоби можна було перекинути на ворожу територію більші аліянтські сили і завдати Німеччині остаточний удар, тяжко сказати. Але ті, що стоять у проводі Аліянтів, надіються, що найдалі до кінця цього року націсти таки будуть розторощені на полі бою, хоч ген. де Гол того переконання, що боротьба з Гітлером затягнеться аж до наступної весни.

В тому чи другому випадку Аліянти стараються і далі будуть старатись уживати усіх засобів, щоби кінець війни приспішити. І то теж і при допомозі німецького народу. Те останнє дуже важне теж і для німців. Бо якщоб німецький нарід сам підняв боротьбу з націзмом принаймні тепер, коли вже програ Німеччини неминуча, то таки міг би ще дістати від Аліянтів „в дорозі ласки" не такі тверді умовини при замиренню, як їх готов дістати, коли буде держати з Гітлером до самого кінця, себто до його розгрому.

Нема найменшого сумніву, що Аліянти пробували вже віддавна впливати на опамятання німецького народу, як і на викликання спротиву з його боку проти націстівської влади. Та висліди тих змагань майже ніякі. Та замітне те, що є більше надії на бунт тих не-німців, що їх міліонами постягала націстівська влада до Німеччини з різних країв на роботи. Ось ті невільники це вже не те, що німці, бо їхнє життя далеко гірше. Вони є і під строгішим доглядом. Та якщоб та не-німецька робітнича армія, що має досягати, як дехто нараховує, аж до многих міліонів людей, дійсно піднялась хоч у дуже малій частині, то моглаб дуже ослабити німецький домашній фронт, а навіть ним цілком захитати. А це приспішилоб і німецький провал на фронті.

Як виходить з заяви ген. Двайта Д. Айзенговера, начального команданта аліянтських експедиційних сил в Европі, то вже потворились в Німеччині з ось тих чужинецьких робітників „ячейки", що готові до підпольної боротьби, саботажів і тим подібного, згідно з аліянтськими вказівками і плянами. Якщоб це здійснилось, а як виходить, то воно властиво вже діється, то це булоб свого роду ударом у Німеччину та німецький нарід. Бо якщо чужинецькі робітники, що є під далеко строгішим надзором як німці, не знають добре мови, краю й мусять поборювати окремі важкі перешкоди як чужинці, моглиб зорґанізувати в Німеччині ось такий збройний підпольний опір, то як виглядалиб тоді ті всі німці не-гітлерівці, що ніби мають бути в Німеччині й осуджувати гітлеризм та націзм, а не виступають проти нього навіть тоді, коли бачать наглядно, що таким виступом моглиб ще принести якісь полекші собі самим і краєви?

Аліянтська розвідка, як пишуть американські ґазети, розглянувшись добре в відносинах в Німеччині, мала прийти до заключення, що нема надії на справжній, як кажеться, чесний бунт проти Гітлера, бо Ґестапо контролює усе, включно з верхівкою у самій армії. Поліквідовано, як кажеться, останки соціялістів і комуністів. А навіть поліпшено до певної міри долю 11 міліонів робітників-невільників, даючи їм більше їсти, щоб їх укоськати.

Та все те буде виглядати в цілком іншому світлі, колиб таки поширилась тепер у Німеччині підпольна акція на більші розміри, ведена чужинецькими робітниками. Можна було казати, що Ґестапо віяк не допускає до якогось спротиву, бо все контролює і такий спротив у зародку брутально ліквідує. Можна було знаходити різні виправдання теж і для церков, що ніби змушені піддаватись націстівському теророви і не виступають проти нього, щоб вдержатись при життю. Але все те відпаде, або буде дуже бліде, коли не зважаючи на такі обставини підніматимуть спротив націстам чужинці, що знайшлися на німецькій території, а самі німці далі не будуть супротивлятись.

Микола Чубатий.

Брак українського завзяття чи брак чогось другого?

Канадійський „Український Голос" порушив преважну справу, а саме справу національного заломання деяких українських людей, зокрема тої групи, що громадиться біля нюйорської газетки „Громадський Голос". Невеличка це ґрупка, але замітна цим що у її проводі стоять всеж таки особи, що ще недавно були у проводі одної з більших орґанізацій та її органу. Це приблизно ті самі люди, що постійно присягалися американським українцям боронити Україну; вониж навіть Оборону України закладали. Та нині, як бачимо, поручають хилити карк під совєтсько-московське ярмо.

Виступ Українського Голосу тим більше знаменний, що це орґан для захитаних оборонців України неворожий, навпаки прихильний. Значиться немає тут й сліду якоїсь особистої анімозії, а тільки журба за національну мораль серед американських українців склонила редакцію забрати голос та осудити дотеперішних своїх приятелів. Тому і треба ставитися до слів канадійського часопису дуже уважно.

Що так само зрозуміло американське громадянство виступ Українського Голосу, видно з того, що цей пресовий голос передрукували часописи в Злучених Державах, а у дискусіях між людьми ця справа набирає щораз більшого розголосу. Видно, що це важне питання не відноситься тільки до тих кількох людей та кількадесяток збаламучених ними їх прихильників, але що це справа загальніша, яка вимагає основної аналізи духового підкладу такого заломання.

Правда, постава двох чи й більше американців українського роду, далеких від рідної землі та літами відчужених від неї, не має майже ніякого практичного значіння у вирішуванні справи українського народу в Европі. Одначе це явище цікаве само в собі, що американець, демократ, а навіть соціяліст, горожанин вільної країни сам стає поперше прихильником найбільше безоглядної диктатури, подруге, заявляється за пануванням історично найстрашнішого ворога України над країною їх батьків, дідів та прадідів. Редактор Українського Голосу пояснює таке явище браком завзяття та витривалости у боротьбі за той ідеал, за який ще так недавно та свіжо згинули сотки тисяч українських людей на полі бою, чи під стінкою та в диких пустарах півночі европейської та азійської Росії. А проте горожанин вільної Америки готов поклонитися низенько до землі й попрохати того ворога України: „Милости просимо, будьте над нами начальством і самодержцем". Деж причина такого незвичайного явища, незнаного в інших народів?

А в інших народів теж є совєтофіли, але ніде не прохають вони чужого панування, ані не годяться з чужим підданством. Кс. Орлеманскі та Лянґе, не зважаючи на своє комунофільство, таки говорять тільки про самостійну червонаву Польщу. Чеські совєтофіли таки говорять про незалежну червонаву Чехословаччину. Тільки серед українців совєтофільство стає не тільки москвофільством, але таки зреченням права збоку українського народу бути господарем на власній землі, себто перестати бути нацією.

Явище це загрозливе, бо підсвідоме москвофільство не є таки рідке серед американських українців, ані не обмежене воно до лідерів з Громадського Голосу. Воно дуже легко має доступ до старої еміґрації, що на власні очі не бачила української відродженої держави та не всилі вдуматися в нову ментальність українця, на сто відсотків самостійницьких. „Та може й ліпше як будемо разом", почуєте нерідко від пересічного добродушного американського українця. Де разом? — насувається тоді дальше питання; у спільній тюрмі. І приходять прикрі думки. То ці земляки тут за морем думають, що для жарту лилася українська кров за визволення України двацять пять літ тому! Хібаж роки української національної революції, починаючи з роком 1917, це те саме, що передреволюційне політикерство?

Оце й приходимо до причини браку постійности багатьох українських людей при національнім ідеалі. Причина не в завзятті, але причина в браку національно - державницького виховання покоління зперед першої світової війни. Причина дальше в браку національної гордости та в браку національного хребта. Для члена державної нації самостійність це річ така природна, як природним є, що по ночі приходить день. Панування над власним народом другого, це абсурд, проти якого бореться кожен чесний член нації, безогляду на таку чи другу політичну конюнктуру. Бо як жити, віддихати, дивитися на світ Божий, є природним, таксамо природним є, що нація має бути вільною. Коли у багатьох українських людей тут за морем, цього немає, то причина є в браку національно-державницької свідомости. Немає тут різниці між людиною невченою та інтелігентною. Брак українського державницького виховання затемнює обом орієнтацію та відбирає гарт стояти твердо за ідеал, бо він їм ще правдиво неприсвоєний. Він є якийсь немов далекий та чужий.

Зокрема серед західних українців небезпечний є брак державницького виховання у відношенні до Росії. У відношенні до Польщі західний українець є безкомпромісовий тай мабуть немає таких, що з легким серцем промінювалиб самостійність рідної землі в користь поляків. Супроти поляків є у національнім вихованню уже поставлений ясний та високий мур. Нажаль такого самого муру українського самостійництва немає у відношенні до росіян.

Серед багатьох українських людей в Америці Росія то таки щось не таке чуже на сто відсотків, як наприклад, Польща. Супроти Росії серед багатьох американських українців брак такої рішучої та безкомпромісової постави, як є вона у відношенні до поляків, дарма, що нинішні обставини вже й сліпого переконали, що по розгромі Гітлера вже не нова Польща, а тільки Совєтська Росія буде найгрізнішим, а властиво вже одиноко грізним противником українського народу.

Нажаль такої свідомости серед багатьох американських українців ще немає, немає її теж у лідерів з Громадського Голосу. Колиб самостійництво народу їх батьків було категорією їхнього духового думання, тоді ніщо не підірвалоб їхньої віри та завзяття вести боротьбу проти чужої окупації, проти несправедливости та проти звичайного визиску українських мас чужинцем окупантом.

Ця національно - державницька свідомість слаба зокрема серед багатьох американських українців, еміґрантів ще зперед першої світової війни. Інакше дивиться нині на справу розвязки українського питання практично цілий український нарід на рідних землях. Часи власної держави, дальше двацятьлітня боротьба за цю державу, зробили в душах міліонів українців в Европі Україну річчю великою та річчю реальною, за яку треба боротися, а теж і вмирати. Серед такого душевного наставлення нелегко новочасному українцеви так скоро змінити віхи, як це дехто робить серед українців за морем.

СПІЛКА ДЕРЖАВ ЗАХІДНЬОЇ ЕВРОПИ?

У Лондоні йде конференція чотирьох західно-европейсь. держав у справі знесення торговельної тарифи та устабілізування виміни гроша. Цими державами є Анґлія, Франція, Бельґія й Голяндія. Угоду має наперед підписати з одного боку Анґлія, а з другого боку Франція, Бельґія й Голяндія. Але незабаром ще окремий договір буде підписаний Францією, Бельґією й Голяндією. Ці умови оперті на взірці умови, заключеної між Бельґією, Голяндією й Люксембурґом. Дискусії над непідписаними ще договорами йшли вже давно і булиб покінчилися швидше, як би не інвазія европейського континенту із заходу. Бо уряди згаданих держав повертали на свої рідні землі, отже треба було перервати наради.

Звідомлюють, що ці договори заключають не для заведення якогось трівкого союзу держав, але просто для хвилевої вигоди. Це на те, щоб легко можна було переводити грошеві та торговельні трансакції між згаданими державами, вчасі відбудови країв. Одначе кожен може свобідно догадуватися, що ці умови доведуть до створення реґіонального, економічного західно - европейського бльоку

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

55)

В неуспіху мойого наступу винні команданти сотень, не тільки я. Правда, я міг відійти завчасу і не доводити до страт не то зброї, але людей. Їх мені без порівнання більше жаль чим тих трьох скорострілів нещасних, чи сотки крісів, та проти виразного наказу свого зверхника я піти не міг. Це все, що можу сказати.

— Вас ніхто не обвинувачує, пане полковнику. Не начальник дивізії, ні начальник штабу і думки не допускають про підозріння супроти вас. Біда, що є на вас донос, підписаний кількома старшинами вашого полку. Імен вам не можу сказати. Не мав права говорити вам і про донос, та кажу з пошани до вас, і симпатії. Як що цієї справи ми тут не залагодимо, доносщики можуть подати її вдруге, Гіленшмідтови, у штаб корпусу. А він занадто любить такими справами займатися. Коротше — мусимо якось ту заварену несовісними людьми кашу зїсти. Наклеп легко можна кинути, та збити його не так легко.

— Як давно донос поданий?

— Близько трьох неділь. Держали його в таємниці, та на днях одержали другий з загрозою, що вдадуться до вищої команди, коли справі не дасться ходу у дивізії.

— Так чомуж мені зразу не дано знати. Тут ходить же про мою честь!

— Ви були в небезпечному стані, це одне, а друге — ніхто не вірить у правдивість того доносу і не хотіли вас тим клопотати.

Паволоцький тратився в здогадах:

— Комуж я зло зробив, що на мене аж такі наклепи наводять? Заздрість і більше нічого. А може то моя прихильність до галичан послужила причиною?

Адютант вийшов подивитися чи не слухає хто, а тоді нахилившися до Паволоцького сказав притишено:

— В штабі дивізії знають вас як українця і завзятого українофіла, але одночасно і як гідного боєвого старшину. Тому на все інше дивляться крізь пальці. Українофільство не чуже і в штабі. За винятком Образова там дійсних москалів і нема. Тільки й Образов українофіл.

— А ви? Не чуєтеся хіба руским?

— Я болгарин, пане полковнику. А болгарам аж надто ясні стремління Росії створити із Болгарії Софійську ґубернію. Всі ми, здається, на однаковому рахунку у Гіленшвідта і у Радка-Дмитрієва.[39] Радкові глупости паралїжує генерал Руський та Володимир Драгомирів, брат нашого дивізіонера. Ну, а Гіленшмідт занадто плечі в Петербурзі має. Але щож? Служити мусимо.

— Не так то вже й мусимо. Властивіше служимо добровільно, бо вибираємо собі професію. Служимо тому, що нам добре платять, — гірко сказав Паволоцький.

— Трохи гроші, трохи повага, а трохи і патріотизм. Все разом взяте і змушує нас служити. Ага! Це важне для діла. Чи ви були поранені в окопах, пане полковнику?

— Ні, ранено мене поміж окопами. Тільки... Яке це має відношення до діла?

— Велике... Як би вас ранено в окопах, вас моглиж винити непритомного вояки, може і проти вашої волі. Це даналоб підставу доносщикам.

— Я відступав останнім і ще відстрілювався, бо за мною йшли наздогін австрійці. У цій справі дадуть зізнання ті, що відходили поперед мене. А щож написала наша доморосла контр-розвідка?

— Нічого такого, щоб свідчило проти вас. У всякому випадку ми бажалиб ваших свідків.

— Тим ліпше. Свідком моїм буде вся моя сотня — старшини і вояки. Особливо ті, що найшли мене. Хтож би то так прислужився мені, цікавий я все таки знати? — тратився в здогадах Паволоцький. — Чи не замішана тут політика? Не вигідні комусь українські впливи у нашій дивізії. Комуж би то? Адже подавати доноси поза плечима команданта полку не дозволяє крім старшинської чести і воєнна дисципліна. Міг то зробити полковник Калінін, полковник Подгурский, або підполковник Залеский. Котрийсь з них, або всі разом. Одному невигідні наші впливи у російській армії, другі почуваються лицарями давної Польщі. Брати і братанни, так мовитиб. Тільки вони, більше здається нікому. Болить їх, що й українство підводить голову...

— Ваші здогади правдиві — тихо потвердив Людцканов-Цанков. Але панів полковників матимемо на увазі, не клопочіться! — потішав Паволоцького.

Говорили, поки не почув Паволоцький втоми. Адютант записав його слова і розпрощався, побажавши скорого виздоровлення і повернення в полк.

Сумно прощав Паволоцький Галичину, переїзджаючи старий кордон поміж Бродами—Радивиловим, через кілька днів. Пять місяців тому він переходив кордон переможцем, членом багато-міліонової російської армії в імя „збирання руських земель", в імя визволення словянських народів з німецького ярма, а тепер? Як же все перемінилося з того часу! Він багато пережив, багато зрозумів такого, над чим передше не думав, бачив багато зла й кривд. Проїхав впоперек всю Галичину і скрізь зустрічав руїну й спустошення. Не побачив ні одного уцілілого села, ні одного веселого обличча.

(Дальше буде).

[39]) Радко-Дмитрієв — болгарин, командував у 1914-15 р. третьою армією. В. Драгомирів був начальником штабу. Руський — наступник Радка.

Лемківщина перед сто роками

V.

Прожиток лемка.

Характер людини твориться підо впливом різних обставин, які теж впливають на спосіб її думання. Так сама природа говорить інакше до гірняка ніж до подоляка, інакше теж говорить тасама природа до лемка, а інакше до гуцула. Гори не дуже то плодовиті, а зате ріля видає з праці результати. Та зате свіже й чисте повітря і здорова вода мають інший вплив, ніж плодовиті ниви та болотниста вода на долах. Немалий вплив мають такі обставини на розвиток духових сил. Недостаток жене гірняка поза границю своїх співплемінників до купецтва, до фірманки, а наслідок цього такий, що в нього росте світогляд, більшає досвід і знання інших народів. Наш лемко досить цікавий, він хоче знати, що діється в світі, йде на ярмарок, на торг, прислухується розмовам інших людей, приливляється до всього, а головно до такого, що йому може придатися. Притім він не такий то легковірний і не легко дається збити з пантелику. У нього все оця українська фільософія: „У нас такого не бувало, наші батьки того не знали, а на світі було добре".

Лемко любить слухати новостей, але не любить у себе їх заводити, навіть, як би бачив у тому свою користь. Як приклад цього може послужити будова при хатах коминів. Хоч кожен знає, що це добре діло, то лемко не хоче комина тому, що його батьки цього не мали.

Ріля не приносить багато хісна лемкови. Вона родить найбільша овес, а як добре управлена, то й тверде збіжжа, як: ячмінь, жито, пшеницю горох. Але все те в малій кількости, бо хлібороб не всилі справити якслід багато рілі. Тому головною поживою в лемка є овес, бараболя й капуста і їх він садить в більшій кількости. З того навіть пішла пословиця: „Лемко лем тогди весел, коли бульба ему зародится". Ячмінь сіє він на крупи й на пенцак, пшеницю на стиранку на свята, а жито на примісь до вівсяної муки на хліб. Тому хліб у лемка здебільша вівсяний, а часом з примішкою житної муки й бульби. До нього так лемко привик, що не легко його від нього відзвичаїти. Дуже рідко купує лемко кукурудзу і то лише на крупи. Щодо кукурудзи, котру лемки називають тендерицею, то є в них пословиця: „Тендерица най би ся родила, лем до нас би не ходила".

Кукурудзу купувати й їсти значить тільки, що голод терпіти. Бандурки (бараболя) й капуста родяться обильно в лемків. Нема теж недостатку у льні та в коноплях. При такім життю лемко здоров, черствий, сильний, звинний і веселий. Подоляки признають гірнякам звинність, але, горді на свої плодовиті ниви, з них насміхаються. Про звинність лемка знаний вершик:

„Ей головонько — умер лемко, лекови дзвонили, як ся лемко з лави схопив, ледви го імили".

Того, що ріля не дає лемкови, він старається винагородити скотоводством, торгівлею волами та вівцями. Найліпший зарібок мають лемки на вівцях. Вони звичайно на весну йдуть до бойків і гуцулів в повіти самбірський, стрийський, а навіть і коломийський, купують вівці з ягнятами, приганяють домів, через літо пасуть, а під осінь продають. Заробіток найліпший, бо призбирають сира („бриндзі"), мають вовну на одіж, а ще звичайно заробляють на продажу овець в Рогах та та Осеку. На волах мають менший заробіток, бо не мають для них відповідних пасовиськ. Крім того вони не мають своїх волів, а купують з Поділля або з Угорщини. Домашні воли малі й слабі. Коней лемки тримають мало.

Коли хто має коні, їздить на фірманку аж до Тернополя по збіжжа, до Токая по вино, а до Кракова, Дебрецина, до Кремніц, Шемніц по інші плоди на крам. На фірманках добре заробляють, а крім того їх світогляд збільшається.

Неврожай приневолює лемка шукати заробітків поза границями своїх осель. Родини висилають одно або двоє своїх членів на Угорщину. Чоловіки та жінки, дівчата й парібки ідуть на жнива зо сернпом. По жнивах вертаються домів на свої жнива, а лише парібки остаються на вимолот. Заробіток цей не дуже обильний, бо жнуть звичайно за снопи, пересічно за 15-тий, а навіть і за 20-тий. Коли порахувати це, що видають на привіз збіжжа домів, то заробіток справді незначний. На такій міґрації терпить домашне господарство, а крім цього приходить ще шкода моральна, бо лемки псують свою рідну мову від словаків. Останнього року, з причини неврожаю цілі родини туди мандрували, але так виснажилися, що багато погинули з нужди та голоду. Вчасі їх відсутности діти порозбігалися по сусідних селах і хати пустіли. Через нужду багато людей попродали рештки свого ґаздівства і пішли в світ кращої долі шукати і цілі села опустошіли. Дехто виробляє вилки, віячки, ґонти і тим заробляє.

держав. Його видвигнув південно-африканський премієр Смутс, а на бельґійсько - голяндсько - люксембурській конференції його знову згадали. У Лондоні говорять, що безогляду на ці пляни, вони не сміють знищити міжнародньої машинерії, приспособленої на монетарній конференції у Бретон Вудс. Одначе, заки ввійде в життя плян з Бретон Вудс, вже треба щось зробити в краях, відбитих від ворога, щоб не допускати до розпаношення економічного хаосу.

Правильний торговельний рух не може бути піднятий в звільнених державах перед кількома місяцями. З другого боку поміч у відбудові й реґабілітації Европи мусить розпочатись ще заки покінчиться европейська війна. Тому скоре усунення хочби лише на час перешкод до виміни краму й гроша є конечне при помочи простого співділання. Але така конечність може вказувати на далеко більшу й далекосяглу конечність, про котру, із зрозумілих причин, не час тепер говорити.

З Офісу Военних Інформацій у Вашиґтоні

Деталі в справі протестів проти постанов БКЦ.

Адміністратор Цін Честер Бовлс повідомляє, що в Бюрі Контролі Цін рішено ввести в життя ради, які будуть розглядати протести проти постанов Бюра Контролі Цін відносно цін і реґуляцій в справі чиншу. Ці ради уводиться в життя згідно з постановою поширення стабілізаційного акту.

Адміністратор Бовлс каже, що згадані вище ради розбиратимуть кождий протест і, як треба, вислухають устні докази, чому саме такий протест внесено.

Дещо про ради і їх функції:

Члени ради до переглянення протестів складатимуться з урядників і робітників Бюра Контролі Цін, для кожної справи окремо.

Число членів ради буде залежати від того, як важна є справа, проти котрої внесено протест.

Рада розбиратиме справу протесту аж тоді, як протестуюча особа подасть їй всі потрібні факти і докази.

Протестуюча особа має право жадати переслухання в справі протесту і домагатися, щоб таке відбулося в Вашинґтоні, або там, де вигідніше для протестуючої особи. Коли справа протесту є така важна, що її переслухуватиме рада складаючася з кількох осіб, то таке переслухання звичайно відбуватиметься у Вашинґтоні. Менші справи розбиратиме підкомітет, складаючийся з одного члена ради і переслухання може відбуватися дебудь.

Коли протестуюча особа хоче, щоб її протест проти постанов БКЦ розбирала рада, то вона повинна зазначити це тоді, коли такий протест робить, або не пізніше як 15 день після внесення протесту.

Розглянувши протест і зробивши в даній справі рекомендації, рада передає протест адміністраторови Бовлсові. Рекомендації ради протестуюча особа одержить разом з рішенням, яке зроблено в її справі. Якщо рекомендації ради будуть відкинені, то в рішенню буде сказано, чому саме їх відкинено.

Коли протестуюча проти постанов БКЦ бажає, щоби зроблений нею протест розглядав суд (Емердженсі Корт оф Апілс), то вона мусить перше внести протест до Бюра Контролі Цін. Коли БКЦ рішить, що протестуюча особа є неоправдана, або лиш вчасти оправдана, то тоді можна вдаватися з справою до суду.

Хирляві люди дуже добрі робітники.

Комісія Военної Людської Сили видала звіт при хирлявих робітників у военному промислі, в якім говориться, що з них дуже добрі робітники, та що вони ліпше пильнують роботи ніж інші люди. В звіті говориться, що сьогодні хирляві робітники виконують дуже тяжку працю в різних военних фабриках, таку тяжку і складну, що тяжко повірити, та що вони знаменито справляються. Наприклад, працюють в „фандрах", при виробі бомбовозів, тощо. Кажуть, що в фабриках бомбовозів такі люди дуже придатні. В нормальні часи вони не могли ніде дістати роботи, а сьогодні їх всюди найдете. В Пенсилвенії майже всі военні фабрики затруднюють хирлявих робітників, і є вдоволені з їх роботи. Перед війною таких людей не був би ніхто приняв до фабрики на роботу, а нині вони виробляють тяжкі гармати, троки, опони, бомби й інші военні річі. І то не тільки мужчини але й жінки. Наприклад, в одній „фандрі" в Гарисбурґу працює 350 жінок, яким перед війною мало хто був би дав у фабриці роботу. Вони мають на війні чоловіків, братів й інших членів родини. Ці жінки так добре справляються в роботі, що на них звернено специяльну увагу.

У Філядельфії також фабрики затруднюють велику кількість таких жінок, з якими перед війною працедавці навіть говоритиб не хотіли. В одній з фабрик военного матеріялу працює жінка, яка важить тільки 119 фунтів, але так добре справляється, що й добре фізично розвинені робітники не можуть їй дорівнати. Філядельфійські фабриканти кажуть, що там також жінок є досить велике число, та що з них незвичайно добрі робітниці.

Одна велика сталеварня в Елістон, Пенсилвенія, каже, що вона затруднює робітника, який важить тільки 125 фунтів, але він найліпший робітник на цілу фабрику. Друга сталеварня в Лендсдовн, Пенсилвенія, говорить в своїм звіті, що вона літом затруднювала поважне число студентів вищих шкіл і вони справлялися на роботі так добре, як старі, досвідчені робітники, але тепер вже їх нема, бо всім казали вертати до школи і кінчити науку.

Багато людей є тої думки, що в „фандрі" дуже тяжко працювати, але Комісія Военної Людської Сили каже, що на основі звіту власників виливарень в Філядельфії, модерна машинерія улекшує працю у „фандрах". Улекшує її до тої міри, що сьогодні навіть хирляві, фізично недорозвинені люди можуть працювати у виливарнях. Таких робітників нині повно у виливарнях і фабриканти дуже з них вдоволені. Кажуть, що вони дуже пильні, точні й тримаються роботи як ріпяк кожуха. А нині це дуже важне, бо коли робітник у военному промислі переходить з одної фабрики до другої, то він до певної міри гальмує біг війни і робить своїй батьківщині шкоду.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

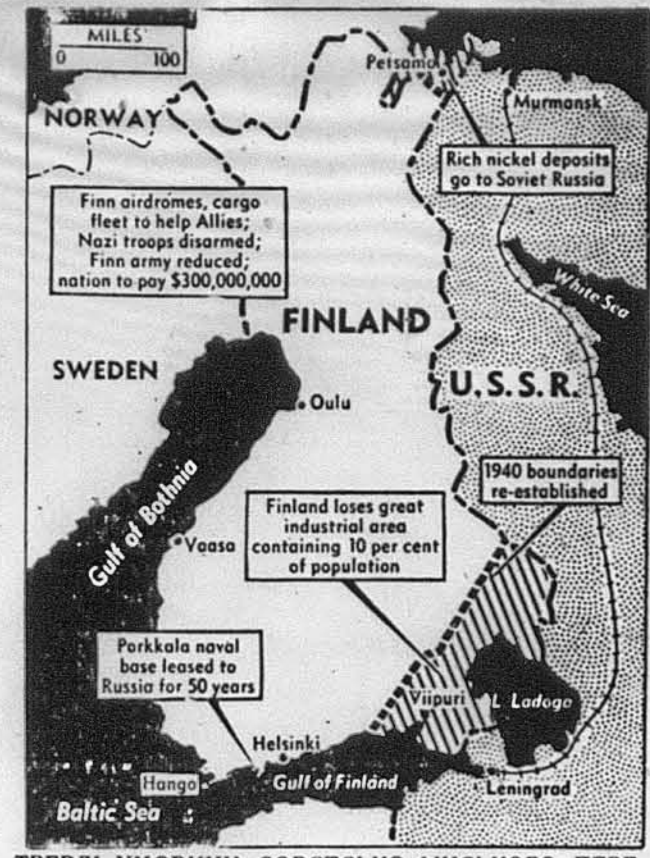
ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СЛОВО ПРО НАШИХ ВНУКІВ

Нам, що вже живемо на американській землі десятками літ, приходиться уже говорити не тільки за своїх синів і дочок, але вже — за внучок і внуків. І то може за тих останніх більше ніж за перших! Бо як ми дійсно дбали за наші народні орґанізації, то ми в них не тільки самі були, але ще й дітей своїх повтягали і за них платили вкладки. Та коли придивляюся нашому життю, то мушу сказати, що наше діло не скінчене. Нам ще треба припильнувати, щоб наші внуки були в тих орґанізаціях. Ось такі думки снувалися в моїй голові, коли я списував свого внука до Українського Народного Союзу. І я певен, що й другі так думають. Тільки, що не всі так поступають, щоб виконати те, що вважають за добре. І тому ще так мало є тих „внуків" в У. Н. Союзі. Золотий Ювилей нашої славної орґанізації, якою всі ми гордимось, повинен нас старих, що ту орґанізацію будували і її до висоти підняли, заохотити ще й до того, щоб ми її збільшили нашими внуками. А як би то скоро розрісся наш Союз у нові десятки тисяч членів, якщоб так ми старі повписували до нього наших внуків і не пожалували на те тих пару центів, яких давніше не жаліли для своїх дітей, як їх вписували до Союза.

Подумаймо над тим!

В. Мисик,
Бродалбил, Н. Й.

ТВЕРДІ УМОВИНИ СОВЄТСЬКО-ФІНСЬКОГО ПЕРЕМИРЯ. — Мапа представляє ті втрати, які поносить Фінляндія в користь Совєтів, а які є ціною, яку треба було їй заплатити за перемиря. Очевидно, що тут не видно інших вимог, як щодо тимчасової совєтської контролі комунікаційних засобів, чи іншого.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРИДЖПОРТ, КОНН.—Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що збори відбудуться в неділю, 1. жовтня, в ґали церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2:30 пополудні. Взиваємо все членство прийти на час і вирівнати свої вкладки. Будуть справи до полагодження. — М. Галькевич, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, відбудуться в неділю, 1. жовтня, в годині 3. пополудні, в ґали У. Н. Д. на Компалей Гил. Обовязком кожного члена є прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. — П. Лапчинський, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential. need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need botth.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядности. При переношенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні"робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
Дістануть харч і уніформи
Цілий час або частину

ПОМИВАЧІ
ДИШВАШЕРЗ, ПАТВАШЕРЗ
ПОРТЕРИ на день і ніч

Мусять говорити по англійськи
Бонуси — платні вакації
Постійна позиция

Робітники в критичних заняттях мають принести звільнення

SCHRAFFT'S
ГОЛОСІТЬСЯ ЦІЛИЙ ДЕНЬ
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

56 WEST 23rd ST., N. Y. C.
1381 BROADWAY (Nr 38 St.) N. Y.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ДІВЧАТА Й ЖІНКИ
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
Цілий час або частину

ПЕКАРІ
РОБІТНИКИ В ЦЕНТРІ
В РОБОТІ ПРИ САЛАТАХ
ПРИ СЕНДВИЧАХ
ПРИ ПАРОВІМ СТОЛІ
ПОМИВАЧКИ
КУХАРКИ
ДЛЯ ПРИЛАДЖЕННЯ ДЕСЕРУ
ДЛЯ РОБОТИ В ПРАЛЬНІ

Мусять говорити по англійськи
Дістануть харч і уніформи
Бонус — Платні вакації
Постійна робота
Нагода для авансу
Робітники в критичних заняттях мають принести звільнення

SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

Або голоситись 5-8 вечером
1381 Broadway (Nr. 38th St), N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід непотрібний

ЯК
ПОРТЕРІВ
І
РОБІТНИКІВ

ДОБРА ПЛАТНЯ
ПОСТІЙНА РОБОТА

Робітники з важної военної роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL
TELEPHONE & RADIO CORP.
591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

КУХАРОК

Жінок заінтересованих в куховарстві З домашним або реставраційним досвідом

Добра платня—скора підвишка
Гарний вишкіл в добрій роботі

Треба знати читати
і писати по англійськи

SCHRAFFT'S
56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ЖІНОК І ДІВЧАТ

ГОДИННА АБО ЦІЛОДЕННА ПРАЦЯ

ПАКУВАТИ ЦУКОРКИ
або
ПРАЦЮВАТИ В ПРАЛЬНИ

SCHRAFFT'S
56 West 23d St., N. Y. C.

ХЛОПЦІВ до ставлення стовців у кругольні
Досвід не потрібний.
Можуть заробити до $75 тижнево.
Downtown Bowling, 23 Park Row
Capital Health Center, 1680 Broadway
Radio City Bowling, 1267 6th Av. N.Y.

ЖІНОК ДО ЧИЩЕННЯ

ГОЛОСИТИСЬ ОСОБ. 9 ПОВЕРХ
B. ALTMAN & CO.
5th AVE. AT 34th ST., N. Y.

ПОРТЕРІВ

ДЕНЬ І НІЧ
ГОЛОСИТИСЬ ОСОБ. 9 ПОВЕРХ
B. ALTMAN & CO.
5th AVE. AT 34th ST., N. Y.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

Мужчин і Жінок до шиття, кушнірська робота, треба троха досвіду, а більше навчимо. Платня після умови. Денно від 9 до 9. Гол. **H. Kowerdowich**, 120 St. Mark's Pl., N. Y. C.

ПОТРІБНО МУЖЧИН У ВІДДІЛІ ПОСИЛОК ЯК ПАКУВАЧІВ

Досвіду не вимагаємо
Постійна робота, 5 днів, 40 годин
БАЧТЕ Mr. MAURO, ГОЛОСІТЬСЯ
NEUSS HESSLEIN & CO.
5 York Street, near Canal, N. Y.

Мужчин до легкої фабричної роботи, добра платня. **Commercial Die Works**, 711 South Fulton Ave., MT Vernon, Fairbanks 4-6242

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ПОТРІБНО ЖІНОК... ДІВЧАТ

У ВІЦІ ВІД 18 ДО 50 ЛІТ
Вчіться виробляти
ELECTRONIC TUBES
Добра платня підчас науки

Нагода на підвищення платні і аванс

Тут є ваша нагода на виконання вашої частки 100%, нагло потрібної военної роботи. Після Побіди ви можете бути фаховими, добре плаченими робітницями в одній з найбільш важних повоенних індустрій.

Добрі Роботи і Нагоди також для Мужчин

Голосіться тепер—не Відкладайте
від 8 рано до 5 пополудні
від понеділка до суботи

Осіб у военній роботі, або сущній активности не беремо під розвагу без посвідки покористування

UNITED
ELECTRONICS CO.
42 Spring Street at Grant St.
Newark

Лиш 1 блок від Lackawanna R. R. Station. These buses all pass Grant St.: 13, 27, 36, 38, 112.

ПОТРІБНО ДІВЧАТ

ЛЕГКА ФАБРИЧНА РОБОТА
J. M. S. JEWELRY MFG.
48 W. 46th ST., N. Y. C.

COUNTER — BUS GIRLS
ДОБРА ПЛАТНЯ
Неділі і свята вільні
PRESIDENT CAFETERIA
120 East 41 Street, N. Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Хор „Думка" розпочав працю.

Проминуло горяче літо, проминули вакації, проминув і організаційний застій. Дня 10-го вересня б. р., на поклик панни А. Кремпа, секретарки хору Українського Національного Хору „Думка", явилися в Інтернешенал Сентер при Гренд Булевард майже усі члени хору, за винятком тих, які мусіли того дня працювати, або які ще не вернули з вакацій. Це мала бути перша проба, як початок сезонової праці, та одначе проби не було, бо було багато важніших справ, які треба було полагодити.

Предсідник хору, п. Ф. Гузіль, привитав усіх теплими та щирими словами і заявив, що цього сезону жде нас багато більше праці, як котрого небудь іншого сезону, яку то працю, він сподіється, члени хору зрозуміють і виконають на сто відсотків.

Опісля забрав слово дириґент хору, п. І. Атаманець, який подав присутним намічений ним плян праці В плян праці входить: 1.) Концерти, 2.) Театральні вистави, 3) Підготовка хору до наспівання рекордів, 4.) Призбирання фондів на рекордування.

З важніших концертів, які відбудуться ще цього року, є такі: Листопадове свято і Свято Лисенка, яке відбудеться дня 26-го листопада в Масонік Темпл і на якому то святі мав проводити хором „Думка" Покійний проф. Олександер Кошиць. Концерти, які відбуваються у січні місяці 1945 р., є такі: Три концерти в Дітройт, один Ленсінг і один у Флинт. Ці концерти відбудуться при співучасти славної артистки-співачки з Метрополітен Опера, яка робить обїздку по цілій Америці в кампанії боротьби проти дитячого параліжу, яким то паралїжом і ця сама артистка є діткнена.

Відносно підготовки хору до наспівання рекордів, сказав п. І. Атаманець таке: Наспівувати на рекорди будемо пісні усі нові і більшість з них будуть клясичні речі, які є труднішими до виконання і тому він, п. Атаманець, жадає від кожного члена хору, обовязково бути приявним на кожній пробі і бути точним. Кожний член мусить зрозуміти вагу справи і застосуватися до вимог диріґента.

Призбиранням фондів на рекордування української пісні займеться не лише хор як такий, але і кожний член повинен щось в тій справі зробити. Досі гарний приклад зрозуміння справи, як також і праці в тому напрямку, дали: п. Ф. Гузіль, який зібрав на лісту ч. 13. $197, і п. А. Ониськів, який зібрав на лісту ч. 1 і 2 $116. Хтож тепер піде за їх приміром?

П. Дуда, рек. секр.

Federal Security Agency 15 Home-Safety Rules

Fifteen safety suggestions to be followed in the home, as outlined by safety experts, were endorsed today by the Federal Security Agency as part of the Government program to reduce home and other accidents and at the same time help keep workers in critical war plants from losing valuable time from their jobs.

The suggestions follow:

1. Walk, do not run, especially on stairways.

2. Don't let children play where they can get to unprotected stairways or climb on furniture.

3. Don't let floors become slippery.

4. Leave no articles lying about the floor.

5. Use special precautions in the bathroom to avoid slippery conditions. Use non-skid mats and never leave soap in the bathtub.

6. Utensil handles should be turned away from the edge of the stove.

7. Never touch a light switch or sacket and grounded metal object such as a faucet at the same time.

8. All electrical appliances should be disconnected when not in use.

9. Pillows should be kept out of infants' beds.

10. Do not smoke in bed.

11. Pins, needles, and sharp tools should be kept away from children.

12. Garage doors should be kept open when starting the car.

13. Hot dishes should be kept away from the edge of the table to avoid scalding children.

14. Short ladders should be used and not stools, chairs, or boxes when reaching up to high places.

15. Avoid carrying heavy loads on stairways.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Скличте в своїй організації наради, прочитайте на них статут Українсько-Американського Допомогового Комітету про його цілі і спосіб діловодства, а як згідні з тим, вступайте в члени цього Комітету та повідоміть про це Комітет виповненням ось цеї заяви:

Resolution

Name of Organization ________ Place ________
________ Date ________

To the Ukrainian American Relief Committee
847 North Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

This is to certify that at the regular meeting of ________
________ held ________
1944, it was resolved to become an active member of the Ukrainian American Relief Committee.

Mr. (Mrs., Miss) ________
was duly appointed as our delegate.

____
(Name of organization)

________ Pres.
________ Sec'y

С. М.

НЕМА РІДНИХ ТОНІВ.

Співав би я пісні
Погубились тони,
Полинули тони
На рідні загони.

Унеслися в хмари,
Бурливії хмари,
Упали у села
Між дими й пожари.

Тай там десь замовкли
Мов в морю втопились,
Поплили сльозами,
У плач замінились.

* * *

Ой, пісні ви мої,
О, рідні тони,
Коли вас учую
Із рідних загонів?

Коли ви в небесні
Простори пірнете
І голосом рідним
Солодко озветесь?

Тим голосом брата
І сестер рідненьких
І їх безприютних
Діточок маленьких.

* * *

Нема їх... не чути
Із рідних загонів,
Мовчать мої пісні,
Нема рідних тонів.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ДІТИ ПОВИННІ БУТИ В ШКОЛІ

Голова Діточого Бюра при Департаменті Праці, Котрин Ф. Ленрут, і комісар освіти при Федеральній Аґенції Безпеки. Джан В. Студебейкер, радять американським родичам, які мають діти в шкільному віці, щоби старалися посилати їх до школи. В передмові до виданої Офісом Военних Інформацій книжки — вони пишуть, що „навіть тепер, коли наші війська ведуть боротьбу майже на всіх землях світа; коли вся наша увага й енергія повинні бути звернені на продукцію военного матеріялу; навіть тепер ми радимо хлопцям і дівчатам: Діти, йдіть до школи".

Вище згадані федеральні урядовці кажуть так тому, бо є ще такі родичі, що лакомляться на діточий заробіток і замісць посилати дітей до школи, посилають їх на роботу.

Звертаючись до молоді шкільного віку, головно до тої, що ходить до вищих шкіл, голова Комісії Военного Людської Сили, Пол МекНат, сказав так: „Сьогодні ми воюємо проти ворога, котрий хотів зробити нас своїми невільниками. Як ми його переможемо, то половина війни буде виграна, а другу половину ще будем мусіти виграти. Цею другою половиною власне є справа вдержання в краю свободи.

„Щоби вміти вдержати свободу, ви, що тепер ходите до вищих шкіл, мусите бути приготовані боротися за неї. Ви мусите кінчити вищу школу, бо інакше не зрозумієте розвязати складних питань. Не дивіться на те, що тепер заробляєте більші гроші, бо то вічно так не буде. Най старші працюють, а ви йдіть до школи..."

Інші державні урядники у Вашинґтоні також заявилися за те, щоби діти в шкільному віці йшли кінчити школу, бо коли так не зроблять, то колись будуть жалувати. Кажуть, що багато дітей, які повинні негайно покинути роботу і йти вчитися. — О.В.І.

MYRON LYTWYN & SON

NEW HOME FOR SERVICES
Добре відоме довголітнє похоронне заведення
В НОВІМ ПРИМІЩЕННЮ
801 SPRINGFIELD AVENUE, CORNER HARRISON PLACE
Irvington, N. J. Phone ESsex 3-9090
NEW HOME FOR SERVICES, WHERE A HOME-LIKE ATMOSPHERE PREVAILS, WITHOUT ADDITIONAL CHARGE.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

ШЛУНКА, ШКІРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЇДИ Й ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КУТНЬОЇ КИШКИ
Нирок, міхура, шлунка і внутренностей забурення. Катар і хронічні боляки, біль у крижах, загальне ослаблення і хронічний ревматизм і саятику. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі запевняє докладну діягнозу і відповідне лікування. Застрикування, коли вказане. Зайдіть сьогодня на пораду. Мужчин і Женщин лікуємо модерними методами зо скорою полекшою.
Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2.
DR. ZINS (28-літне заведеня)
110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечц. У неділі від 9. рано до 2. попл.

ПЕРВОРЯДНИЙ ДЯКО-ВЧИТЕЛЬ

Хору і Музики
у середнім віці, самотний, пошукує місця сейчас. Знання посідаю знамените в діточій школі хору і музики. Зголошення прошу слати: 189-
G. N.
809 N. FRANKLIN STREET,
PHILADELPHIA, PA.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: денно від 10 до 7:30.
В неділі: 11—1:30.
ЖІНКА-ДОКТОР ДО ОБСЛУГИ.
X & Флюроскоп.—Екзамінація $2.00

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 25. вересня 1944 року померла

ТЕКЛЯ АРКАТИН,

члениця У. Н. Союзу, відділ 807, у Вілямставн, Н. Дж.

Покійна походила зо села Городниця, пов. Скалат, Східна Галичина. Полишила в смутку мужа Івана, доньку Анастазію і двох синів: Йосифа і Петра, котрий служить при нейві 8 років і заслужив собі на Чіф Ґоннер Мейт.

Похорон відбудеться в четвер рано, 28. вересня 1944, з дому жалоби, 252 Сесіл, Вілямставн, Н. Дж.

В. Й П.! Предсідн...

$150.00 і вище ЦІЛИЙ ПОХОРОН

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

— на —
ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 156 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 1047. Примара й дійсність.

Тарзан почувався, немовби він переживав страшний сон, пробуючи надармо остерігти народ перед загрожуючою катастрофою.

У цей мент звірі вже дійшли до передмість. Один хлопчина, що їхав на коні, стрінувся з одним львом око в око.

Застрашений кінь обернувся і став утікати.

Але голодний лев гнав ще скорше.